''అక్కడ ఎంతసేపు పడిగాపులు పడాలో ఏమిటో! అక్కను ఇంటిదగ్గరే ఉండనివ్వు, సంతకం అవసరమైతే అప్పుడు కారు పంపుదాం'' అన్నాడు కేశవ.

మేనమామకు తన తల్లి అంటే ఎంతప్రేమో మరోసారి అర్థమైంది శిరీషకు. కాఫీతాగి వాళ్లిద్దరూ వెళ్లిపోయారు.

లలిత పెరట్లోకి వెళ్లింది. నిండా ఆకుకూరలు, కూరగాయ మడులు చక్కగా పెరిగి ఉన్నాయి.

'ఎంతపెద్ద పెరడు? సిటీలో ఇంత జాగా ఉంటేనా! ఈ ఇల్లు అమ్ముకుంటే ఎక్కడ ఉంటారు?!'.. గాఢంగా నిట్టూర్చింది లలిత.

''మొక్కలు చూస్తున్నారా వదినా?!''..

వెనకాల లక్ష్మి మాటలు వినిపించి చూసింది.

''మీరు పెరిగిన పరిసరాలు చూసుకుంటున్నారా?!''.

''ఆ.. బహుశా ఆఖరిసారి!'' అన్నది లలిత దిగులుగా.

''ఏంచేస్తాం? ఆయన కూడా చాలా బాధపడుతున్నారు. కానీ, తప్పని పరిస్థితి వచ్చింది. ఉన్న రెండెకరాలూ ఇదివరకే చదువులకీ, శైలూ పెళ్లికీ అమ్మేసాం. రెండేళ్లనుంచీ ఇల్లు అమ్మేద్దామని శరత్ వెంటపడుతూనే ఉన్నాడు. మీ తమ్ముడే ఎలాగో నచ్చచెప్పి ఆపుతూ వచ్చారు. ఇక రెండు నెల్లకింద వాడేవచ్చి స్నేహితుల ద్వారా ఇల్లు బేరం కుదిర్చి అడ్వాన్స్ తీసుకుని వెళ్లాడు. ఇక చేసేదేముంది?!'' నిర్వేదంగా అన్నది లక్ష్మి.

''అంత అవసరం ఏమొచ్చిందట?!'' అడిగింది గానీ.. 'ఎందుకు అడగడం!? బాధ పెట్టడానికి కాకపోతే!' అనుకుంది.

''మీ దగ్గర దాచేదేముంది వదినా! శరత్‌ను మంచి స్కూల్‌లో, కాలేజీలో చేర్పించి, ఫీజులు కట్టినా, అడిగినవన్నీ కొనిచ్చినా.. చదువుకునే రోజుల్లో సరిగ్గా చదువుకోలేదు. మంచి ఉద్యోగమూ లేదు. ఏదో చిన్న ప్రైవేట్ జాబ్ చేస్తున్నాడు వాడు. ఇక ఇద్దరూ ఇష్టపడ్డారేమో.. ఆ అమ్మాయికి ఇంట్లో వాళ్లు వేరే సంబంధం చూసినా.. వద్దని పెళ్లి చేసుకున్నారు. తెలిసిందే కదా! కొన్నాళ్లు మా దగ్గరే ఉన్నారు. ఆ తర్వాత కోడలుకు ఈ పల్లెటూరు నచ్చలేదు, బస్తీలో కాపురం పెట్టారు. మేమూ వద్దనలేదు. ఇద్దరికీ పొదుపు లేదు. దాంతో బాగా అప్పులై అందరూ ఇంటి మీదికొస్తున్నారని ఇప్పుడు ఇల్లమ్మి ఆ డబ్బు తీసుకుంటానని గోల!''..

''అయ్యో! నాకు ఈ విషయాలేవీ తెలియవు. ఎప్పుడైనా ఫోన్ చేసినప్పుడు కేశవ కూడా ఏమీచెప్పడు. ఈ వయసులో ఇల్లమ్ముకుంటే మీరెక్కడుంటారు లక్ష్మీ!'' లలిత మనసంతా ఎలాగో అయింది.

ఇక్కడ తన తోడబుట్టినవాడు ఇంత బాధపడుతుంటే.. తానూ, అన్నయ్యా మాత్రం సుఖంగా, సౌకర్యంగా ఉన్నారు. తల్లిదండ్రులు తమపిల్లల్ని ఒకేలా పెంచి పెద్దజేస్తారు. కానీ, వాళ్ల జీవితాలు ఎంతవేరుగా ఉంటాయి?!

''మమ్మల్ని తన దగ్గరికే వచ్చి ఉండమని శరత్ అంటున్నాడు గానీ.. వాడిదీ చిన్న ఇల్లే! పిల్లలతో ఏం సరిపోతుంది?! నేను ఎలాగోలా సర్దుకున్నా మీ తమ్ముడు అక్కడ ఉండలేరు. పక్కసందులో రంగయ్యగారని రిటైర్డ్ హెడ్‌మాస్టర్ గారింట్లో మూడురూముల పోర్షన్ ఉంది. అక్కడికి వెళ్దామని అనుకుంటున్నాం. అదొక్కటే కొంచెం అద్దె తక్కువ. కాకపోతే నా కుట్టుమిషన్‌కీ, మీ తమ్ముడి ట్యూషన్లకీ ఇబ్బంది అవుతుందేమో చూడాలి!'' చెప్పీ చెప్పనట్టుగా కొడుకు దగ్గరికి వెళ్లలేమని చెప్పినట్టు అనిపించింది లలితకి.

''కేశవ ట్యూషన్స్ చెబుతున్నాడా?!'' తనలో తాను అనుకుంటున్నట్టుగా అన్నది.

''అవునొదినా! వ్యవసాయం లేదుగా! అప్పట్నుంచే చెప్తున్నారు. ఎయిత్ నుంచి టెంత్ పిల్లలకు చెబుతారు. మనిల్లు మెయిన్ రోడ్‌కే ఉంది గనుక ఇంట్లో చిన్న కిరాణాషాప్ కూడా నడుపుతున్నాం. బడి ఎదురుగానే గదా.. పిల్లలకోసం పెన్నులూ, పెన్సిళ్లూ, నోట్ బుక్సు, బిస్కెట్లూ, చాక్లెట్లు కూడా బాగానే అమ్ముడుపోతాయి. ఈ ఇల్లు మాకు నిలువనీడే కాదు.. జీవనాధారం కూడా! ఇంటెనక పండే కూరగాయలు రాములు అనే ఆయన మాదగ్గర కొని పక్క బస్తీలో అమ్ముకుంటాడు. నేను కూడా పక్క టౌన్‌లో రెడీమేడ్ షాప్‌వాళ్ల ఆర్డర్‌కు బట్టలు కుట్టి ఇస్తుంటాను. ఊర్లో బట్టలకన్నా అవే కాస్త ఎక్కువ డబ్బులొస్తాయి. ఏదో ఉన్నంతలో గుట్టుగా గడుపుకొస్తున్నాం. శైలూ బాగానే ఉంది. అల్లుడు కూడా మంచివాడే! వీడి జీవితమే ఇట్లా అయింది. ఇంత జాగాతో ఇల్లు మళ్లీ కొనగలమా!'' చెబుతున్నది లక్ష్మి.

లలిత మనసంతా తెలియని వేదనతో నిండిపోయింది. కేశవ తెలివి తక్కువవాడు కాదు, కష్టపడి పనిచేయని వాడూ కాదు. అన్నివిధాలా అనుకూలవతి అయిన భార్య. అయినా అమ్మానాన్నల కోసం ఇంటిపట్టునే ఉండి వాళ్లనీ, వ్యవసాయాన్నీ చూసుకుంటూ ఉండిపోయాడు. కేవలం వ్యవసాయంతో ఎవ్వరూ ధనవంతులు కాలేరని తెలిసికూడా.. దాన్ని అంటిపెట్టుకుని ఉన్నాడు. వెనకటి పరిస్థితులు వేరు. అప్పుడిన్ని ఖర్చులూ, పోటీలూ లేవుగనుక ఆ రోజుల్లో గడిచింది. అసలు అమ్మానాన్నలదీ పొరబాటే. ఆ పొలం అంతాకూడా కేశవకు ఇచ్చి ఉండాల్సింది. ఏమో.. అప్పుడెలా ఉండేదో!

కారు వచ్చింది. లలిత వెళ్లి యాంత్రికంగా తనపేరు పిలిచినప్పుడు సంతకం పెట్టివచ్చింది గానీ మనసు ఆలోచిస్తూనే ఉంది. కేశవకు ఏదైనా సహాయం చేయాలి.. వాడి జీవితం ఇంత నిస్సహాయంగా ఉండకూడదు. తన పెన్షన్ ఖాతాలో ఏదైనా మిగులు డబ్బుంటే ఇవ్వాలి. ఒప్పుకోకపోతే లక్ష్మికి నచ్చచెప్పి ఇవ్వాలి. తనదగ్గర వచ్చి ఉండమంటే.. వింటాడో లేదో! పోనీ అలాగైనా ఒప్పించాలి. అలా అనుకున్నాక లలిత మనసు తేలికపడింది.

అందరూ కూర్చొని భోజనాలు చేస్తుంటే శిరీష తన చిన్నప్పటి కబుర్లు చెప్పి నవ్వించింది. కేశవ కూడా నవ్వుతుంటే..

''మీరుంటే ఎంత సంతోషమో ఆయనకి..'' అని సంబరపడింది లక్ష్మి.

అన్నీ లలితకు ఇష్టమైన వంటకాలే. ఎంత జ్ఞాపకమో కేశవకి అనుకుంది లలిత. భోజనాలవగానే బల్లమీద కేశవ పక్కనే కూర్చుంది లలిత. తన మనసులో మాటను ఎలా చెప్పాలా.. అనుకుంటూ.

శిరీష వచ్చి ఓ కాగితాల మడత తల్లి చేతిలో పెట్టి..

''అమ్మా! ఓసారి చూసుకో!'' అన్నది.

''ఏమిటే ఇవి! నేనెందుకూ చూట్టం!'' అంటూనే ఓసారి తిరగేసింది లలిత.

మొదటిపేజీ చదువుతుంటేనే ఆమెకు అర్థమైంది. అవి ఇంటి తాలూకూ కాగితాలని! కేశవ ఇంటిని తనకు అమ్మితే.. తను కొంటున్నది!

''ఇదేమిటే! ఈ ఇల్లు నేను కొనడమేంటీ?!'' అంటూండగానే లలిత ఫోన్ మోగింది.

శిరీష ఎత్తి తల్లికిచ్చింది.

''అమ్మా! నేనూ.. శ్రీకాంత్‌ని. సంతోషమేనా అమ్మా?! మీ తమ్ముడికి ఇప్పుడేం ఇబ్బంది ఉండదుగా?!'' అంటున్నాడు.

సప్తసముద్రాల అవతల ఉన్న కొడుక్కి తన పరివేదన ఎలా తెలిసింది?!

''నువ్వు చాలా బాధ పడుతున్నావని అక్క చెప్పింది. 'చిన్న మామయ్య కోసం ఈమాత్రం చేయలేమా!?' అనుకున్నాం.. అక్కా, నేనూ. నేనే మొత్తం ఇస్తానంటే అక్క ఒప్పుకోలేదు. 'నన్ను కూడా కలవనీ! నాకు తృప్తిగా ఉంటుంది!' అన్నది!''..

లలిత నిరుత్తరురాలు అయింది.

'మరి.. నా పేరెందుకు?! ఆ డబ్బులు మామయ్యకో, శరత్‌కో ఇస్తే పోయేదిగా!' అందామనుకుంది.

మళ్లీ శ్రీకాంతే..

''ఆ డబ్బులేవో మామయ్యకే ఇవ్వొచ్చు గానీ, ఆయన తీసుకుంటాడో లేదో.. ఇక శరత్‌కు ఇస్తే అవి ఖర్చయిపోయాక మళ్లీ కొన్నాళ్లకు ఇల్లు అమ్ముతానంటాడేమో! అప్పుడు మళ్లీ ఇబ్బందేకదా అనుకున్నాం. ఇలా బాగుంటుందని అనిపించిందమ్మా! సరే.. మామయ్యను ఏమీ బాధపడొద్దని చెప్పు!'' అన్నాడు.

శిరీష దగ్గరిగా వచ్చి తల్లి భుజమ్మీద చెయ్యేసి..

''అమ్మా! నీ పుట్టిల్లు ఇక నీదే! అడ్వాన్స్ ఇచ్చినవాళ్లతో మాట్లాడి ఒప్పించి కొంతడబ్బు ఎక్కువిస్తామంటే ఒప్పుకొన్నారు. ముందే అనుకుని నీపేరిట కొన్నాం. మామయ్యకు కూడా ఇవాళే తెలిసింది. కొనగలిగే స్థితిలో ఉన్నాం కాబట్టి ఇలా చేశాం. లేకపోతే ఎలా ఉండేదో! ఇక మీ తమ్ముడు ఎక్కడికీ వెళ్లక్కర్లేదు!'' అంటూ..

''మామయ్యా! నీకు శరత్ ఎంతో.. మేమూ అంతే! మా దగ్గర నువ్వేమీ మొహమాట పడొద్దు. కొన్నిసార్లు పిల్లల మాటలుకూడా పెద్దవాళ్లు వినాలి. సరేనా!'' అన్నది కేశవకేసి చూస్తూ.

హృదయం తేలికపడగా.. నీళ్లునిండిన కళ్లతో కేశవనూ, లక్ష్మినీ చూస్తూ ఉండిపోయింది లలిత.

నెల్లుట్ల రమాదేవి

పుట్టిల్లు.. ఏ మహిళకైనా మరపురాని జ్ఞాపకం. మరి ఆ పుట్టింటికి కష్టం వచ్చినప్పుడు ఓ మహిళ, ఆమె కుటుంబం ఎలా స్పందించిందో చెప్పే కథ.. అమ్మ పుట్టిల్లు. రచయిత్రి నెల్లుట్ల రమాదేవి. స్వస్థలం ఉమ్మడి వరంగల్ జిల్లాలోని స్టేషన్ ఘనపూర్. ఎంఏ (ఎకానమిక్స్) చేశారు. ఆంధ్రా బ్యాంకులో సీనియర్ మేనేజర్‌గా పనిచేసి, పదవీ విరమణ పొందారు. ప్రస్తుతం బ్యాంకు ఉద్యోగులకు ట్రైనింగ్ ఇస్తున్నారు. కార్టూన్లు గీయడం, కథలు, కవిత్వం రాయడం వీరి ప్రవృత్తి. మనసు భాష (కవిత్వం), రమణీయం (కార్టూన్లు), మనసు మనసుకూ మధ్య (కథలు), చినుకులు (నానీలు), తల్లి వేరు (కథలు) పుస్తకాలను వెలువరించారు. తొలి కవితా సంపుటికి సుశీలా నారాయణ రెడ్డి పురస్కారం, కార్టూనిస్టుగా అపురూప అవార్డు, తెలంగాణ ప్రభుత్వం నుంచి 'ఉత్తమ రచయిత్రి (వరంగల్ జిల్లా)', పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వారి కీర్తి పురస్కారం, జాతీయ సాహిత్య పరిషత్తు, సిద్దిపేట వారి ఐతా భారతి చంద్రయ్య సంప్రదాయ కథా సాహితీ పురస్కారం, గిడుగు రామమూర్తి పంతులు ఫౌండేషన్ అవార్డు, గుఱ్ఱం జాషువా ఫౌండేషన్ పురస్కారం, పర్చా రంగారావు స్మారక అవార్డు, తిరుమల స్వరాజ్యలక్ష్మి సాహితీ పురస్కారంతోపాటు అనేక అవార్డులు, సన్మానాలు పొందారు.